

Latweeschu Awises.

47. gaddagahjums.

No. 23.

Dreschdeenà, tanni 5. (17.) Juni.

1868.

Latweeschu Awises libdi ar saweem weelikkumeem maffa 1 rubli fadr. var gaddu. Kas us faru wahrdu apstellehs 24 elfemolarus, wehl weenu dabbubs klabi parvetti. Ja-apstelle: Zelgawà Latw. awischu nammda pee Zanischewski; — Rihgà pee Daniel Minus, teutera un mehweza celas fubri, pee fw. Jahna bahliqas jaunata mahzitaja Mueller un pee Dr. Buchholz, teela Alekxander-cela Nr. 18. — Wiffi mahzitaji, Koblmeiteri, wagaia walditaji, fribwexi un ziti tautas draugi teel subgri. lai lassitajeem angabba to apstelletshanu. — Redaktora adresse irr: „Pastor Bierhoff, Schloß pr. Riga.“

Rahbitaj: Juni mehnescha rihme. Politikas pahstlats. Daschadas fmas. Stahrts. Sudraba rubuka dshwes gahjums. Kula un wagraha. Masums un leelums. Kwittantes. Preefch baddazeetejeem. Wisjaunatahs fmas. Sluddinaschanas.

Juni mehnescha rihme.

„Juno“ bija wezzeem Keemeescheem Deeweelle, kahds „Lihgo“ — Latweescheem. Wassara schai fwehtlus tairijufchi, Mehnesi par „Juni“ nosautufchi. — Juni mehnesis nu irr atmahzis, Dabbas fwehtlus lihgmigi eefahzis. —

Attahsas nu Marjai eefahsas, Eadehl wiffi lauka preezajahs; — Plawas smarschas pilna sahle wellahs, Mufas, lehtfchi, firmi, meefchi zellahs; — Seeru, fweestu faiminezes gahda, Wiffa fahme lauka teel' un strahda.

Rudseem wahrpu frohmis lihgojahs, Putni flande, meitas puschtojahs — Wakkara, kad darbinsch nobeigts, tralla, Puijchi peegulla jahj mescha mallà. — Gohwis dranko, Jahna sahles faista, Cassa semmenes un deegus laista.

„Suhdu lahfas“ wiffur eefahsas, Pohgas flann un meitas gresnojahs. — Puijchi brauz un mehklus drumà spahrda, Meitas baltos freklos tohs isahrda. — Singe, danjo lihgmnojahs ar gohdu, Beenu, fweestu ehd eefch ihru blohdu.

Jaunds Jahnds Zelgawà ar' flann, Musihkis un laudihm preeki gan; —

Ber tee dabbas preeki wehl jo plaschi Ne ka Rihgas „sahlu wakkars“ — braschi. — Salkums tik tahdi preeki fmaida, Kas irr ihri — nedi pehz malfas gaida.

Wezds Jahnds „Lihgo“ — swannih swann, Pukles pluhzohi Jahnu dseemas flann. — Ar schreem fwehtkeem preeki, pukles beidsahs, Plahweji tad seenu plaut jau steidsahs. — Ta no nahwes iskaptes tohp plauta Dascha dshwiba ka pukle rauta!

G. F. S.

Politikas pahstlats.

Kreemu Keisara fuhrihts ministeris, graf Stackelberg tanni 8. Juni (27. Mai) Frantschu Keisarim Napoleonom nodewa tahs grahmatas, zur kam winsch irr apstiprinahs par fawa Keisara fuhritu un winsch Napoleonom apleezinaja, ka effoht Keisara Alekxandera prahts un wehleschanahs, ka arri us preefchu labba draudhsba buhtu stary Franzijas un Kreemusemmes. Napoleons atbildeja, ka Keisara Alekxandera fuhrihts par to warroht buht drohsch, ka arween' atraddischoht labprahtibu un ka Napoleons arween' gohda un zeena turroht Kreemu-walhs draudhsibu ar Franziju. Senates pawehle no 6. Juni (25. Mai) isluddina weenu muhju Keisara pawehli, zur ko wiffi tee kaundarritaji, kas libdi 1. Jannarim 1866 bij noseegusches eefch politikas leetahm, kas turklahst nebi strahdajufchi flepkawu un laupitaju darbus un kas pehz attal ohtru reis nau apwainoti waj noteesati, tahda wihse teel schehloti, ka strahpe winneem gauschi teel atweeglinata. Politiski kaundarritaji irr tee, kas nose-

gufchees pret paschas wass's waj zaur dumpschanu, waj zaur peepalibdeschannu pee dumpja, waj zaur dump'gahm grabmatahm un runnahm. **Seemel-Wahzsemmes fabedrotu walstju** kanzleris, Bruhschu kchnina pirmajs ministeris, graf Bismark vehz dakteru spreeduma zaur pahrleezigu vuhliu til stipri fasklummis, ka nebuh't wairs newarreh's atwesselotees un dsibwoht, ja wusch us kahdu laiku pawissam ne-attabysces no wisseem sawa am-mata darbeem. Tao nu graf Bismark us sawu luhg'schannu no sawa kchnina to alwehleschannu dabujis, ka us kahdu laiku no wisseem ministera darbeem atlaas's, driks't aij-braukt us sawu muischu Femmeré, tur klussumá atpul-stees un isahrstetees. Weidsamá laiká wusch pawissam gultá gullejis. **Austrijas** walsterahts n.ubht wehl weená prahtá nau par to, kahdá wib'sé sawu tehru semmi lai glabht no teem leelem parradeem un kahdá wib'sé to nau du sadabbuht, kas preeksch tahm leelahm walstewajia-dsibahm jagahda. Zitti runna schá, zitti tá. **Frantschu** prinjis Napoleóns Wihne no Austrijas keisara ar leelu draud'sibu usneim's un Turku sultans arri tairjabs winnu sweiznabt ar leelu gohdu Konstantinopelé. Pats keisars Napoleóns atkal flims, bet ta flimmiba ne-ess'oh't pahrgrehta. **Turziá** wiffi brihnabs, ka sultans nu rik'tigi grih'oh't usneim't jaunu waldibas zellu un ka wusch Muhamedanu tizzigu augstokaj's galwineks kuhdams, to-mehr skaidri issazzijs, ka wairs newar'oh't waldih't vehz Muhamedanu s'uehtas grabnotas, korana padohma. Weziz'iggeem Turkeem ceroh't'schi irr atnemti, ka lai newar-retu fah't dumpotees; jo bij mannam's, ka daudi Turku preeks'eri, studentu un zitti soh'za fawest daudi kara ceroh't'schus. **Tunise** Frantschu fuh'tih'ts atkal eestahjees sawá weatá, par leezibu ka tas strid'is par Tunises parradu maksaschannu nu irr islib'sinahr's. **Italijas** parlaments tal nu waribuh't ar kchnina ministereem sa-ees weená prahtá un winneem wairah't ne fá lib'd's schim palib'd'sch's eek'sch waldischanas wajad'sibahm. Pahwestam no kahdu Amerikas bis'kapu pusses apsoh'lib't's, ka winnam saldatu's buhschoht fuh'tih't no Amerikas un pahwest's, to soh'li-schannu peenchmis, til nosazzijs lai katra wib'sé tahdu's saldatu's ween' fuh't'oh't, kas no Reemeru-kattolu tizzibas, bet lai arri steidsah's ar to fuh'tis'channu, jo no teem taggade-jeem pahwesta saldateem daudi behg proh'jam. **Brazilijas** keisars Deenwid'-Amerika sawam parlamentam soh'li-jis, ka wehrgeem buhschoht brihwibu doht un ka nebuh-schoht norimtee's, kamehr tah's masah's kaiminu walstis, ar kam winnam taggad arween' karsch, nedabbuh's us-winneht. —

Daschadas sinuas.

Baltisku guberniju generalgubernatorea fung's tai kommissionel, kas irr par Kursemmes semneeku lilkumu leetahm irr rakstijis, ka vehz pagasta lilkumu § 11 punkte e-teem spreedumeem, to pagasta-weetneeku pulks spreesch par tahm eerik'echm un ih'paf'schi arri par tahm skohlahm, kas no pagasta spehka zeltas un usturretas, jaturras pee

teem preekschrafs'teem, kas par skohlahm jau pastahw un ka pagasta-weetneeku pulkam nebuh't nau tas spehks tah's rohbelchah's pahrkah'pt, kas winnam nolikt's zaur waldibas preekschrafs'teem. Tadeht (Kursemme) aprinka teefahm pree-noh'lah's par to wakht, ka tautas skohlmeist'ru loh'ne, us waldibas preekschrafs'tu dibbinata, arri teek us uriera. Noprohtam ka nestahw wis pagasta-weetneeku pulka speh-ká, pagasta skohlmeist'ru loh'ni vehz pati schanas mass-nah't, kad loh'ne weent'is no skohlas waldibas irr ap-stiprinata.

No **Dubbelteem** deemschehl taggad gandrifs ilgaddus mums bij jaraksta, ka zeems tizzis peemekleht's no leelem ugguns-grel'keem! Te nu atkal tanni 28. Mai, ehtdeena Zandera namma, tanni kohrteli, to Jubdu kaufmannis Manese d us waffaru ih'rejis, iszet'lah's ugguns, kas il-fumá ap'rhja to nammu un breef'migá abtruma usk'ritta daudi zittahm eh'kahm. Lai gan kahdu's 2 gaddus atpalkal mah-zitaj's Dubbeltaekus us to luhgdams bij skobbinajis, lai gabda sprizzes, lai zell' ugg nedseh'feju beedribu, tal l bds schim nebuh't to nau darrijuschi un tá tad arri f'hor'eil ne-bij nelas, ar to d'ichst un glabht, lib'd's kamehr no Slob-kas atskreh'ja ar damp'sfluggi Slobkas 20 ugguns'dseh'feji ar 3 sprizzet'm, 80 spanneem un zittahm wajad'sigahm leetahm; — bet nelaimé jau bij notik'fufe! Slobzeneeki til wehl toh's kuhpedamot's druppus warre'ja ap'd'eh't, ka lai ugguns ne-ee't wehl tah'lah't! — Diweju stundu laiká uodegga 24 nammi lib'd's pamattam: Zanderim 3 nammi, aptek'erim Schoening 2, Schwáling 2, Linde 2, Guenther no Jalgawas 1, Witschkow 2, Kamming 4, bekk'erim Minuth 3, Krenzstein no Jalgawas 1; tad wehl leelaj's Hessa nam's, Schmieden lunga aptek'is, kreh'gs un kah-das 35 bohtis turgus plazzi! Pee eh'lahm ween ta skahde teek rek'nata us 48 lib'd's 50.000 rubuleem! — No tahm uodeggus'chahm eh'kohm nebuh't wiffas nebij ap'droh-schinatas ugguns-apidroh'schinah'schanas beedribas. Waj taggad fah'ssim padohmu peeneim't un ugguns'sprizzes gab-daht, waj né?

Dinaminté tas Ribgas lassmannu ammata komman-dants Eduard Girard par sawu us'izhtibu un par to, ka dasch'lahrt darbojees pee kauschu glabh'schanas irr pagoh'dinahr's ar sw. Stanislawa ordenu no 2. klasses.

G. B.

No **Leischu** pusses, ka jau katre's sinuabs, tanni Leischu pil'sehtina Jah'nisch'k'e par debbes's brauk'schana-s jeb krus'ta-deenu, ilgaddá sirgu un andeles turgus teek noturreht's un tápat arri bij schogadd. Lai nu gan jau ilgu laiku tas tá bij isdewe'es, scho deenu tahdá wib'sé pa-waddih't, tad tomehr schogadd tá wairs negah'ja wis, jo notikka schahda-nelaimé: Ap pusdeenas laiku no kahda kalle'ja smehtes, schih'delim sirgu k'alloht, isze'lah's ug-guns un gah'ja pa weh'jam degdama un poh'idama pil'seh-tinam par paschu widdu zauri, tá ka behrnu klee'gschana un kauschu breh't'schana vehz palih'ga, wiffur bij ds'irdama. Bet kas nu gan buhtu bijis til lab'srdigs sawu pascha prezzi jeb loh'pu atstah't un schoh's waimanadamus paklausijis teem palih'gá eet?! Katre's tiffai dewah's us

ohtru pussi no pilfchtina abrä. Kas Zahniſchē bijis, tas gan ſinnabē, ka tur tikkai weena patte ta leela eela irr. Fur waj nu pa weeneem waj pa ohdreem wahrteem tas leelakajs lauschu pulks ee-cet un isert. Kad nu ugguns pee Schaulu wahrteem iszeblahs, tad ſinnams, ka wiſſeem par ohdreem wahrteem us Kurfemmes pussi waijadseja ahra dohteēs. Tē nu atkal notika deewsgan breefmas, jo laudis ſturmedameēs dauds behrus k̄a arri zittus wezzus, nefpehzigus zilwekus ſaminna un zittus ſabrauza. Schidini, kas tirgū andelejuschēs un no ugguns behgdami ſawas paunas un prezēs zitti rattōs ſajweeduschī, kas paſcheem ſirgu weetā no pilfchta bij jawelk abrä, ja negribbeja laut ſadegt, tee no ſturmedameem tirdſeneekeem tikka ſagrubſti un eegahſti grabwi. Wet ilgī ſchis breefuru pilnajs teäteris tā negahja wi; ſchandarini, kas it nemanohr preeſch wahrteem gaddijahs, wairē neweenu paſchu nelaida ahra, un wiſſeem teem, kam nebij wehl palaimojeēs, par wahrteem iſſpauſteēs, waijadseja atpakkal dohteēs, ugguni dſchſi. Sirgus nu drohſchā weetā eeruhmejuſchi, wiſſi dewahs us deggoſchu plazzi un publejahs wiſſadā wiſē, gribbedami ugguni apflahpeht, bei ta ſtirra wehja un leela ſanfuma deht newarreja neko eeſpeht glabht, jo libſ ar zittahm ehſahm arri jau zeetuma namē ar wiſſeem zeetumneekem, k̄a arri polizejas namē ar ugguni bij negahjuſchi, un ir pat baſnizai, lai gan pee ſchis ſwehlahs weetas jo duhſchigali tappa ſtrahdahts, — tomehr weens gals un ta eeſchā ar wiſſahm bildehm un wiſſeem kruſteem ſadedſa.

J. Steinhardt.

No **Veepajas** pusses, 1. Juni. Fauls, ſilts, bet fauſs pawafforis! Diwu mehneſchu ſtarpā tikkai tſchetras reis leetus bijis, un allaſchin tikkai pehrkōna leetus ween. Tanni 15. un 23. Mai, abbas reites, ſibws pehrkōns grauda, ſibbens us ſibbeni metta, ka zilwekus ſchauſchalahs pahnehma; bet ſchis bahrgajs laiks taſ ſiltu leetu libſ atweddabs, kas iſſkaltuſchus lauzinus ſpirdſinaja un angſchānu laukā dſihſchus dſinna. Auſas, ſirni un lehtſchi irr us ſemmi, abholtinſch un ſeens kurlj ſanehmeēs augt, un meechi jau apjeht. Tikkai rudſi, k̄a weetas gon plahni un jau grantēnōs un ſmilkteenōs ſeēd. Mahlu ſemmes dauds weetas rudſi til mahji, ka tee bij gabbaleem iſarxami. Lai Deews dohd labbi waſſarejai iſdohteēs, tad taſ rudſu truhfama rohhu warruhht iſpilditu!

Seemeln-Arcew'semmē Samejedu lauschu ſtarpā aij Peiſchoras uppes, kas no ſeemeta breeſchu kohyſchānas pahnteek, notizis leels grelku darbs; jo tur labdā Samejedu telti, kas netahlu pee Norizas uppes uſzeltē, cenabluſchi pawakkari ſakreſhloht diwi ſleykawi, gribbedami breeſchus virkt. Kad nu pirzeji ar ſaimneeku pehrkamū tirgu nolikluſchi, tad wiſſi gabja breeſchus apluhfoht un noſert. Seimneeks bija wezzigs wibrels, un tee blehſchi parreeſch ſcho noleetaja zellā buhdami. Pehz weens no teem gabja us teli atpakkal, dehtu ſaukt, lai nabkoht libdeht breeſchus noſert, un ir to us zellu cedami noſitta, un nu tikkai atlikta wehl mahjās diwi ſewiſchlahs un behrni, 4 zilweki, kas wiſſi pehdigi no ſleykaweem tappa negantigi noleetati. Kad nu wiſſa ſchi ſamitiija bija

pagallam, tad tee wiſſu mantu telti iſlauſpija, wiſſus breeſchus pahnehma un lihkus ſneegā aprakluſchi aiſgabja; bet weena ſeewo wehl nebija pawiffam nobeigta, ka ohra deenā atdſihwojabs un — gabja zeemā pee zitteem Samejedem ſchehloteēs un palihgu mekleht, — un rau! — ſleykawu pehdas ſahka dſiht un pehdigi abbi ſleykawas ſakerti ſawu ſohdu nu gaida!

C. F. S.

Stahrks.

Sirds mihtajs draugs mannus rakſtus „Patni un ſemmes-kohyſchāna“ pehr Latweeſchu Awisēs uſnehmē, man uſrunnaja winnam wehl „no tahs paſchas ſehklas ko ſuhtht.“ Labpraht draugu poklauſht gribbedams un zerredamē, ka ſchi ſehkla jeb ſchis at-als mihtleem laſſitajeem nebuhs par apniſchānu, eē laſſitajeem mihtli luhdſu, libſ ar man apmekleht garro ſahrki. To weegli ween warram iſdarriht. Schis neflehpjabs wiē krehmōs; bet klaijumōs ſtaiga bei bailehm. Stalta winna gaita, kahjas zelt ar gobdu ween, nefad neſtraida, pee ſchi wiſhra wiē k̄a ar mehru irr mehrohts, riktigā ſtanā. Staigadams nefad nedeedele, no pazeereſchānas neko neſinn, bet ſkattahs ar maunigahm azzihm, fur kas ſahlē ſlehpjabs, kas winnam derrigs, winnam par labbu glabbahtē, lai wehders tam neruhz, lai ſpehla netruhht kahjas zelt, k̄a ar ſedderehm. Un kad wihs gaisā zellabs, tad ſahl lid-dinateēs, tad irr ko ſkattiteēs. Brihſcham, maſ ween ſpahrus pakuſtinajis, wiſch waj pahru ſintu ſohlus peld us preeſchu ahtri ween. Latwineekē, tawcem aiteem nau wiē ſahrka ſpahri. Uhdens nau gaisē, tew japa-leek pakkal! Wet kam mihtajs Deews mums nau ſpahrus dewis, kam tad muſcha to proht, ko mehē neprohtam? Dohdeēs meerā, mihtajs loiwineekē un tu mihtajs laſſitajis! — Mihtajs Deews mums garra ſpahrus dewis, tadeht mums newaijaga ſpalwu-ſpahru. Ar garra-ſpahrneem azzumirkli pazeſlameēs libſ ſaulē, lid-dinajameēs ap wiſſahm ſwaigſnehm. Kur nu paleek ſahrks? Wet laikam zelſch nebija riktigi bruggehtē, ka rakſſchānā tā eſſam nolihduſchi; ſawu ſahrku aiſmirkuſchi. Uſaemſini atkol wezzas pehdas. Jau uſeetas, wehl gluſchi ſiltas! Brihſcham ſahrks rinkus well augti, augti gaisā un til ſlaikus un kluffus, un peebedrojabs padehbefcheem iſdibbinahht, waj rihta raſſa tur tohp taiſita, jeb waj ſchi iſlahpj no ſemmes. Wet par rihta raſſas ſlappinaſchānu wiſch neko nebihſtahs, ſabbali tam ſtirri un lamehr patē dſihwo nei uhdeni zantlaiſch, nei tohp labpiti, bet weenadi ween paſtahw ſtirri un tihri. Pehrli netaiſa wiē purwi, k̄a bailiga dſehrwē, kas arween' aiſmirſt fur tai beedri un tadeht laikam arween' behdiga brehz un grubtſirdiga ſauz; bet k̄a k̄hniſch ſawu gobda krehſlu augtā villi zelt, tā ſahrks ſawu pehrli taiſa ſtalti, hwanza kohka gallobinos ſakkumā, fur winnam ſkattſchāna irr wiſpahrt. Wet jaweem appakſchneekem wiſch bahrgē k̄hniſch, wiſch tohs tā mihtē, ka wiſſus eeſch ſewis ween gribb glabbaht. Tad winnam gluſchi labbi pee ſirds un prahts duhſchigē. Wardēs ihpaſchi winnam mihtas,

bet kruppi jeb kaupini winnam smird, fà gohda-wihram brandwihna puddele. Stahrks gudrs, sinn, fa tur giftes eefschà. Waj nu wardes glummas drehbes, waj winnas reeschana to eefarsufchas — kam winsch to stahstih? bet bel wardehm nemas newarr istift. Winsch tahs norihj weikli ween, fa warde nedabbu ne ar kahjahm nofusteht. Rittas behrneem pahneff, lai agri jau ar tahm eepashtahs, fa labbas, mihstas, derrigas. Bet dascha warde atkal teef sakkà sahlè, lai gan stahrka wehderà norihja, pa gaisu dabbujusi freet. Mans mihlajs brahlis kahdà djestrà wakkara staigadams sawà dahrà, fur sehmalla stalta leeva, — redseja, fa paschà brihdi stahrks nofrehja sawà pilli, kas schim leepas gallà ustaita no tehnu laiteem. Tuhliht stahrka behrni pehz flingera isalkuschi fmillstedami zehlahs un brehdami. Wezzajs usmettees stingräs kahjäs; sahl ahlstites un atraugatees. Winnam ikrohdera nau, kas tam keschas schuhu, bet fulle tam wehderà. Paschà laità isdohd wardi laukà. Bet behrneem missahs ar kerschanu, wardite negaid ohtru spehreenu, ar stikli no augstas pils, fur schai nau nekahda dshwe, fur bedekli ween to apstahj ar garrahm kahjahm un garru degguni. — dohdahs laukà, nolegg mihstà sahlè un — schi, tikko elpu wilkusi, nolegg tahlahk un galwu nofkurrinajusi flehpjäh sahlitè. Wardite bija zaur gaisu liddinajusi, augstà pilli bijusi, bet gudraka laikam nebuhs palikusi.

Bet stahrks weenadu putru nemihlo wis. Naudas gan newalka nemas, wis winnam peederr pascham, ta deht pehz pitkschanas pa-ehdahs pee schahdeem un tahdeem gahrdumeem. Siffenus winsch smalki nomekle un tad scheem dseedaschana pagallam, lai waffara gan wehl plaukfi. Tomeht siffenis winnam ween tà fà pns kummosinsch; sahl mekleht tschubstas, drohschi us paschas galwas tai dohd wirsu ar garru knahbi un to wesselu norihj lai pat garrako. Tomeht kad behrneem pahneff to mahjäs, lai ar tahdu swehru aprohdahs un bailes lai atmiett, tad to nenorihj wis, bet fà knihpstantäs to turr, un nebehda, kad schi ar garru asti tinnahs un pinnahs. Bet stahrka pappinsch smalks wihrs, sahl flattitees pehz pattefigas galkas, mekle pelles-allu. Tur winsch pa stundahm warr stahweht nemas nekustedamees. Nu pellite, schi weikla, ftrehjiga, nahk abra, bet til ko stahrks ar usmannigahm ozzim to eeflattijis — ta winnam arri jau rihlè. Täpat winsch arri darra, fur kurnis rohl. Schis irr dsimts allas meisteris un nesinn tadeht nei no burfchu nei no sellu gaddeem un fowim no smalkas semmes usmett appalu mahju ar sawu purnu. Pee schi darba puens winnam nei nees, nei fahp; winsch dsimts meisteris. — Stahrks lepus wihrs, kas sweschas semmes zaurstun, tahs pahrestaigajis un seemu nekad neredf, neds mihlo, bet faulsi mihlo un gaisu, stahrks sawu pehrli taija gaisu, wehja un wehtrà, fur faule to no rihja lihds wakkaram warr apspihdeht. Bet kurnis tahru mihlotajs, stahrka pehrli nemas ne-ustatta, tas winnam pehdigi stikli; winsch semmes kumsibà un siltumà sawu kohrteli nemm, fo winna gaspascha ar subnahm un sahl jauki un mihliti

proht isgreinoh. Bet kad kurnis kahdu brihdi sawu fashoku grihb waj gaisu ispurinabt, waj pehz wehja apohstees, waj sahl deedeht un par plazzi freet, tad stahrks wihram tuhliht fashoku tà apskatta, fa tas nekad wairs neputtina. Stahrks arri wehl laffa kirsattas, glee meschus un tas winnam weena alga, waj schee winnam brohkattà waj wakkara leen.

Par stahrku Birschu-mahzitajs, Schulz Kurfemmè, kas jau fenn duff no sawahm darboschanahm, kam bija Latweeschu spalwina til mihliga un appalla, fa wissi wiina rakiti bija fà ar sawadu faldu smarfchu aptehrepti, — schis mihlajs Deewa kalps preefch fenn gaddeem man sawadu buhshannu par stahrteem stahstija, fo wehl labbi atminnohs. Pee Birsles mahzitaja-muischas stahrkam bija pehrli. Kahds puika bija usfahpis, weenu stahrka-pautu isnehmis un tanni weetà sehshu-pautu nolizzis. Stahrkas memmina pautu turreja par pautu, un stahrka pappinsch to arri ne fa ne-isschlihra. Bet kad pauti ischeltahs un stary stahrka behrneem gaddijahs tahds ar sturpu degguni, ar til pa-ibfahm kahjahm, un ar tahdu willainu mundeerinu, tad fahza kaffitees! Kahdà deenà ar steigshannu fakhrehja stahrku leelu leelajs pulks, dusmas liddinajahs labbu laiku ap pehrli un flattijahs ar nolihkuschu kaku. Stahrkas memmina stahweja behdiga un farahwafees! Wissi stahrki bija us teefas turreshannu fa-aignoti. Nu kahdi usmettahs us pehrli, sehflenu nomaita un no pehrlla ismett, tad wissi ar mahti nofrehja pfawà un scho nabagu newainigu mahti nostahda paschà widdà, wissi zitti rinki tai aplahrt. Labbu laiku wissadi tur isdarbojuschees, peepefchi schai uskritta un to paschu nonahweja! Mums tahdas dohmas pee ta nahk, fa stahrki laulibas kahrtà tà gruntigi pahrineeki dshwo un laulibas pahrlahpejus ar nahwi nosohda.

Stahrki wesselu gaddu sawus behrnus turr pee fewis un audle, tad teem eet par palihgu sawu dshwofli usnemt. Kahds mihlajs draugs nesenn man stahstija, fa tihrumà ais wiina mahjas ohsola-kohka gallà stahrkam pehrli zehlis, fur schis itgaddus ar sawu mahtiti behrnus isweddis. Kahdà pawaffarà pee pascheem wahrteem us brangas leegas mans draugs jaunu pehrli leek taifht, lai schè stahrkus pehz winnu dshwes-buhshannas labbaki warr nomaniht. Tuhliht arri dshwotaji gaddahs. Bet tee no ohsola-pils leepineelus wakkara ar laufshannu nodseun un tà kaujabs zauru pawaffaru, lihds kameht leepineekteem ar affinainahm spalwahn jadohdahs pawiffam prohjam. Uslekt atkal jauna pawaffara. Stattahs wissi, leell un mañ, waj stahrks jaw flabt! Tè leelà parkichinaschana atfcreij ohloeschu leelmanni ar diweem behrneem un atkal leelà parkichinaschana dand labbas mahjibas behrneem demusch, tohs eetaija par leepineekteem. Nu leepineeki patejäh ar leelu trohlni un tad tuhliht pee darba dohdahs wissu peeneff, jaunu mahju pehz patkschanas eetaifht. Galda teem newaijaga, neds henka, neds krehsla. Pawiffam stahrks smahde zilwefa nostahwehshannu us abbahm kahjahm. To winsch isdarra ar weenu kahju ween, dohma abbas kahjäs til pee eeschanas waijadfigas.

Un tad stahrks sawus behrnus isweddis, tad schee spehla nehmuschees, ko stahrks tad darra? Tad paleek gluschi sawads, beedrojabs ar zilteem, fanahl pa pulkeem, fahl skreet, bet atkal atnahl sawu spehlu paprohwejuschi. Tad kluffinam zekabs un augsti, augsti dohdahs un tablahf un tablahf, un gudri dabbas-sinnataji fakka, ka stahrks til stiprs, ka weena skreeschanä lihds gallam no-skreen, jo nefad un nemas nau redsehts, ka wiini semme nomettahs, waj atpuhstees, waj barribu nemt. Bet stahrki, ka prahntigi audsinnataji, tohs wahjohs arri ihpajchi kohpj. Leelwardes mahzitaja muischä weenu gadd' stahrku pahrim, weens dehlinsch bij isauds wahjahs par teem zilteem. Kad nu atnahza laik's prohjam skreet us filtu semmi, tad kahdi 100 stahrki tur papreefsch fanahza, to wahjo jaunekl pabrbaudibt. Igi stahweja, gabja, spreeda. Us reis wiffi dohdahs prohjam, til weens wezs stahrks tam jaunekl'm paleek klahf par skohlmeisteri; schis nu to nespehzigu kahdas deeninas it mihligi mahzjis, lihds kamehr winnu ismahzjis, un nu wezjajs un jaunajs abbi kohpja teem zilteem til laida pallat us to filtu semmi! Bet kur irr ta filta labba semme kur wiini no-eet? Waj newillahs? Stahrks pasagzinahm netizz, arri nepateizigs nau pret teh-w-semmi, kur winsch auds, winsch til klausä sawai dabbas-buhfchanai un zellu Deews winnam rahd, un tad winsch eet ween. Schi labba filta semme irr Egiptes-semme. Kad stahrks tur nonahl, tad paschä laikä tur pawaffara fahlfuees. Niles-uppes warteni pluhdi nu pat stahjabs un simtu, simtu juhdes leels klajjums, kas bija appluhsts, irr tas galds, ko mihlajs Deews, kas putnus barre gaisä, muhsu stahrkeem tur irr klahjis. Tur wiss kuff ween no gahrumeem, ar ko Niles-uppe notezjedama wissu aplahjust. Arri switinas palikfuschas un ne-isskai-tami uhdens-kustoni. Nu stahrkam irr ko preezatees un pehz gara zella — lihds 370 juhdes — ko atpuhstees ar gahrumeem un filtä Egiptes-saulitē ko noskurrinatees.

Schē winsch til zeerejahs, nei winsch pilli usnemn, nei behrnus verre, nei ko sawä rihlē glabba. Wihrs schē labbi ween papreezajahs, un mahrite darr tapat ka winnas wihrs. Bet waj wihrs tahdä preekä, tahdä bag-gatibä, tahdä filtä faulē sawu dsimteni ne-aismirahs? Stahw rakstihst Jeremijas ta praweescha grabmatä 8. nod. 7. p.: „Ir stahrks appafsch debbes sinna sawu laiku.“ Stahrks sin un darra un tadeht sawu dsimteni newarr aismirst. Sawu laiku sinnadams, Egiptes semme atkal lassahs, brangi celohka spahrnus un pahrskrehjis par to weetu, kur preefsch tuhstofschu gaddeem Jahseps us saweem brahleem bija runnajs 2 Mobsus 45, 24: „Ne barratees wirs zella!“ — winsch nu dohdahs us zellu bes bailehm, ka tahds kas sawu laiku sinna, un sawam radditajam nau nekahds prettimeeks.

Un kad stahrks atkal pee mums pahruahzis, tad arri meh's preezajamees, ka gara seemu iszeetuschä un wezzu kaiminu atkal eeraudsijuschä, bet dasch labs arri stahrku eeraudsijis dohmäs paleek un prassahs: „Waj tu, manna dwehsele, arri sinni sawu laiku?“

Mihli lassitaji! Schis at-als jau no-audsis, jau no-plauts, juhs iskapti leezeet pee mallas, azimas lai atpuh-schahs, un nu prahntinsch, ka grabbellihts, nahl sewihm kahdu kohpiu jalassiht. Aufs klausahs ko kohpiusch runnabs. Paschä laikä schis stahsta: „Masums ko zilweki sinna, masums ko proht, tomehr pee dabbas-leetahm mih-tajs Deews jau rahdahs sawä darrifchanä un kad pee Ahdama winsch wissadus swehrus irr peeweddis un wissadus putnus, ka winsch redsetu, ka tohs nosfaulku, un ittin ka tas zilweks wissadu dsihwu dwaeschu faulku, ka bija winna wahrdam buht — (1 Mobsus 2, 19): Tad wissahm schihm leetahm zilweku, zaur swehtu Jesus Ewan-gelijumu gaischolu, buhs peewest pee mihla Deewa, ka winsch to faulku un peeluhgtu bes mitteschanahs, ka ne-deedele lepnibä, nefamaitajahs nepaklausifchanä, ne-isdarra semi ahprahntigu zaur netizzibu, bet lai pateefigi mihlo wissu raddibu ka Deewa raddibu un pateefigi pehz muhsu Kunga Jesus wahrdeem mahjahs no pulkehm lauka, no putneem gaisä tam Kungam ustizetees. Kas putneem dewis sinnaht sawu laiku, bet zilwekeem to ne-ibribhno-jamu schehlafstibu dewis sinnaht, ka Deews irr ta mihle-stiba, un kas eeksch mihlestibas paleek, tas paleek eeksch Deewa, un Deews eeksch winna. 1 Jahu. 4, 16.

R. St.

Sirdsmihlajs tehws R. St., kad Tew zil nezil no Tawa branga, smarschiga atala wehl atlizzees, tad luh-dsohs: eejuhdft un atweddi man wehl kahdu pahri klehpju; jo ta sahle, kas Lawds jaukös pakalminds aug, daudf faldaka un jaukala, ne ka mannös purwjos un johmäs; pee Dewis zittu pulkiti esmu atraddis, kas nebuhf nesa-wihst; Tu to leezi atala kahriä, un es winnu frohuim pinnu klahf.

G. B.

Sudraba rubla dsihwes gabjums.

Allasch rakstitaji mehds aprakstihst gudrus, warrenus zilwekus jeb wehrä leekamas leetas; bet kas no mannis ko rakstihst? Neweens, jebfchu gan iskars manni labprahf eeredf un pehz mannis tilfa. Bet, bes leelibas fakloht, es tatschu peederru pee tohs augstakahs fuggas pasaulē. „Nauda,“ kas taggad par wissu pasauli isplattijuees, — waj ta newalda wissu pasauli? Kas tadeht warrehs leegt, ka es nebuhftu warrens kungs? Kas tadeht manni mihl, lai klausahs mannu likteni, ko tuhda stahstifschu.

Ka tu, mihlajs zilweks, tapat arri es no semmes esmu zehlees. Semme es ilgu laiku gulleju zekä nah-wes meegä, te weenreis peepeschä isdsidu netahfu no fe-wis leelu trohftni un drihs leelu gawilefchanu, kad manni eeraudsija; es talabb' fahzu gandrifs leppotees. Es semi lahwohs apluhkloht un noswehrt, bet cedohd welnam pirk-stu, winsch nemm drihs wissu rohlu; — ta arri man no-tiffahs; schee tehwin manni, sinname ar warru, eemetta lohti karstä krahfni, kur man beidsamajs melnuminsch is-swihda. No krahfna inemtu, manni eenessa leelä nam-mä, kur kahds neschehligs wihes mannihm ko usspeeda us krahfthm; bet kad biju atfwabbinahs, tad biju leelē

mihre, mannihm bija ussveests weenâ pussê keisara ebrg-
lis, ohtrâ pussê winna rakstis. Sinnams ta ussveesthana
mannihtm padarrijo leelas sabpes, bet jo leels gohdê, jo
leels gruhtums. Nu es biju smuks sehns un dabuju to
wahrdn „rublis.“ Neisofchanao passi ta dabujuis, kreeni
ar pasauli gribbeju ecrasibtees. Nahzu wissupapreestich
muhfu schebliga waldneeka rohkâs; schis par labdu smukku
puffi manni ahdewa dahrsneeka sehnam. Sehns manni
lohti gohdaja, laikam tadeht, ka no augsta waldneeka roh-
kahn biju nahjis. Puika manni wissu mubschu pee se-
wis buhtu paturrejis, ja nahadnuam kurpes neubtu sa-
ylichjuschas, tadeht nahzu par pahri kurpehm kurneeka
naggâs. Al ka man reeba arween' ohst ohdu un pikka
smakku! Es winnam to fazjis jau gribbeju aistrippoht,
bet kurpeeze to pamannijuse mannihm usfauza: „Pagaidi
tik, rakkar, gan tu tawu behgchunu noscheblofi.“ U
tirgu atgahjuse, winna no uskuptschenes manni idewa
par sweestu un seereem. Schi babba manni atkal nokeh-
sija ar san eem naggem. Pee uskupfchenes atnahja sag-
lis un wehlejabs to pirkt, bet pasleppen schai nogreeta
kulli un aishrehja. Al, ka schi seewa brehja, kad pa-
mannija, ka kulle pagallam! Polizejas sullainis sagli fa-
trawstjis, scho eeslobdsija zectumâ un manni celikka rah-
tusi, it ka es arri buhtu bijis pee ta wainigs. Apsagtai
ismokjaja mannu wehribu sibkâ naudâ, bet man bij ja-
turrp us rachtusi dielses kastê. Tilkko atgahja jauna mehne-
scha pirma deena, te manni libds ar zitteem beedreem is-
nehma no kastos un ahdewa fsehwerim par lohni; schis,
jebichu pliks sehns buhdams, tomehr israhdiyahs ka bag-
gats wihre. Winsch to swehdeenu pehz ta gabja us kri-
stibahm un nolikka manni kristibas blohdâ kesterim par
labbu. Kesteris manni idewa kahdâ bohfi. Bohneeks
andelejabs ar zittahm semnehm, un ta es taggad libds ar
zitteem beedreem nahzu us kahdu kuggi. Muhs ka zee-
tumneekus wedda prohjahm. Wai Deewin! ko wissu ne-
dabuju dsirdeht un redseht! Daschdaschadus zilwekus un
daschdaschadas semmes!

Libdi schim gabju pa rohku rohkahm bes kahdas pretti-
turrechanahs, bet nu wairs newarreju zeest! Ko dohma-
jeet; — es taggad biju Franzija pee kahdas puzmakaree-
nes un schi manni gribbeja idohht par krinolines stihpahm.
Es dohmaju: Ta wairs ne-est! un winnai jau skaidri
gribbeju fazjht, ka es ne-estchu, bet te man zittas doh-
mas eeschahwahs prabta. Es dohmaju: „scheit irr swe-
scha waldischana, kas tew nahagam dohs taisnibu, ta-
deht irr gudrafi, ka paslehpjohs.“ Un kschai zauri tij-
zie, aishidnu aish ohderes. Te arri newarreju buht drohsch;
todeht libdu arween' tablabl, kamehr tikku eeksch appafsch-
swabrika krunlas; te nu kahdu laifu sawa liktena gabjumu
gribbeju negaidiht; jo kad appafschswabrikus masgaja,
tad mannihm gandrifs gals warreja uscet. Bet nefas ne-
kaiteja, biju gan drohschaku patwehrumu usgaktis, ne ka
pats zerreju. Jo ko dohmajeet, fahschdeju tur gandrifs
weffelu gaddu, un appafschswabrikus nemasgaja wis.
Zau fenn biju arnizis melnumos sehdedams, bet daudi
to dabuju dsirdeht un sinnaht, jo mamsele manni nesin-

nadama wissur nehma libds, un talabb' palikka. Schi
schueja mamsele, jebichu labbi padahwojuse, tomehr gres-
nojabs un puzzejabs ka wisjaunaka mitene. To laikam
tik sawa bruhngana deht darrija. Kahdu reis kad abbi
kohpa sehdeja, bruhngans fazjija, ka winsch scho tadeht
eemiblejis, ka winna mihljoht fibrubu un glihti gehrbjo-
tees. Es par tahdu krapichanu no duimahm trihjeju
ween un gribbeju jau bruhnganam usfaukt: „Wiss nau
seltê, kas spihd;“ dohmadams: „Kad tu scheitan seh-
detu, kur es, ted tu zittodi runnatu.“ Ohtrâ deenâ es
bruhnganam wissu gribbeju isteikt, bet, waj mamsele
mannu nemeerigu isturrechanahs bij pamannijuse, waj ne,
to nu nesianu, winna atschinkoja appafschswabrikus kah-
dai bahrenitei. Schi tohs paehmuse, fazjija: „Wehl
labbi appafschswabrika, bet melni;“ — un tohs eebahs
tuhdat uhdens wannâ. Es nahwi sohbu galla manni-
dams, sprauzohs no swabrika krunlas ahtrâ, un meitene
manni fahchra ar abbahm rohkahm, bet drihs atkal idewa
seepneekam par seepehm. Seepneeks zaur manni peedseh-
rahê, un kad winna seewa tam nakti us schenki nahja pal-
kal, tad winsch to labbi fahchra. No schenckera pehz
kahda laika es nahzu blehichu rohkâs; schee taisija alwas
rubkus us tahdu wihsi, kahds es biju, bet waldischana
tohs janehma un eespundeja tumschâ kambari. Bet manni
jau bij eedewuschu schibdu rohkâs; schee par manni pre-
zadamees, waj simtu reis par deenu manni aplubkaja, bet
es kristita waldineeka pawalstneeks buhdams ilgi newarreju
zeest, schibda kschâ sehdeht. Zispruzis marja prohjam,
kamehr palikka zekmallâ gulloht. Smukka meitina manni
parehla un ar behrna prahtu manni lohti mihleja; bet
falkams wahds fakka: Aug suns, aug funnim fohbi;
ta arri ar scho meitinu bija. Leelaka pa-augusees winna
par manni gribbeja puzzi pirkt un tad gribbeja fahkt lep-
potees; bet man schi behrna bij schehl; es dohmaju:
„labbah! pats few gallu darriht, ne ka tewi samaitaht.“
Kad winna pee affas stahwedama manni turreja rohkâs,
tad eelehzu atkâ „plunks“ un noslibku. Zaur ugguni es
wirs semmes nahzu, zaur uhdem atkal no schis pasales
isgahju. Nu gaidichu, kamehr nahks pasara-deena, kur
mehs abbi, es un tu, mihstajs lassitajs, tapfim schib-
stii no jauna zaur ugguni; bet fargees! es tewi Deewa
vreekschâ apsubdsichu, ja mannis deht buhfi blehdibu
darrijs!

J. K.

Rufnâ un pagrabbâ.

„Pascha patrts flts un gahrdê;“ un kahds wehl
buhê, kad pascham mahjas buhs par dsimrahm tikluschas!
— Tomehr par wissu mahjas weetu patrts pare mahju
widdus un kur tik skurstens kuhp, tur laudis wehl nau
haddu mirruschi. Tarehz ir labba saimneeze un meita pee
laika wehrâ leel, ka: „sikhdes un kleses isdschsch ugguni
kufnâ;“ un wekti zitta lepna mamsele atbild: „tew kuhfo
us krahgu, bet ne us mahgu.“

Sinnams, ka ir par daudi leela ugguns kufnâ nederr
leeti, jo „kad mala kufna, krahkts namê,“ un „chit un

dsert, to waijag swert," lai atleef grassis labbatà, kaut arri es newehletohs, pee tewis eegahjis nomanniht, ka „gautajis Ansis pawahrneeks," jo Deemam shehl tabds allasch agri deemagan pais no sewis peestahjabs!

Rabbai kufnai, alkal sinnaas, ir bes mannis dauds weesju rohnabs; bet tuhdiams pahrbandi tohs, jo „ne wissi labbi pawahri, kam gaxxi naschi rehka," un nebihstees par dauds, jo kad atkal daschi prettineeki karsti wahra, tad temehr „neweena putra tik karsta netohp ehsta, ka ta wahrita." Lai sew, kad daschi leelmutes labbi „usgreesji," waj tad tu tohs kumohsus tik rupjus ribsi, ka tee kufna usgreesji? Ak sinnama leeta, schis ta un tas ta, — bet „dauds pawahru samaita zeppeti;" pee kauschu vulka nekahds labs padohms nepeemibt, jo tur dauds „pa mal-lahm pahrbahd" un „jo masahks pohdiensch, jo drihscht pahrbahd" Tapeh; jau teecham apdohmigus draugus mekedams labbi buhs, ka tu „pohdinu pirkdams peesitiiti tam flah, waj arri weffels," — lai „pohdiensch ne-is-meetu palket ir fatlu."

Daschi gan wairahk tawo us zeppeti ne ka us pohdu un kaut arri to newarim usleikt, temehr juns, feewas un meitinas, irr jafakka: „labds jubfu wirrims, tabdas juhs fainneezes;" zittam par dauds „sajalhti" feewischkeem pawissam nederr. Temehr jahii ne-almetteet pagallam, bet turreet pee rolkas, ka juhs sinnatut par wissu gairdi un kunnigi arbildeht; tik nejawideet arfabri. Ar kufnas waijadsigahm leetahm jadsihwo tauwigi; redsi, zil tew nepatibk, ka tewim pilsehtà ebraukuschai bohtneeks waj latkatus waj kleites par dauds buhs „sawiprarojis" — un turklat wairubt wehl no juns paschahm ismatzjees, nederrigu par labbu eebahst, dšurdejis, ka ir jubfu kufna allasch ta runna: „mett pippar' un fahli, ehdihs kaut kahdu."

Redi „kahdu maifi tu eejauz, kahda tew pattei irr jahchd." Sukra leeta, kufna nestagabt riktigi un gaischi. Kufna sennahk pasauli waldija, zil augsti kungi ar dših-rehm un ballehem tabdas supres samaisija, ka paschi peh; neipelja apest. Ta wairis nau; bet zil wehl nemeera zekahs no kufnas; luhk, kahda meita netaupa fainneeka maifi; „waj tad nu zeppetis bes taukeem," ta dohma un te eebaweete mahina flah ar pohdinu un kulliti. Bet fainneekam smalks deggons, tuhdat „sa-ohsch to zeppeti" un meita gadgalla prohjam. Jo kad tam nekalspohs gohdigi, fur tas galla nemis; „zepti balleschi nekam gattawi ne-eeskreen mutte" un truhkums buhs flah, kad weenu-mehr „taufi fuhzabs zaur pannu."

Kahda kufna, tabds pagrabs, „us labbu kumohsu derr labba lahfe," „kahdu iszeppi dessu, kahdu allu tew neffa!" Ta tas eet! Tapeh; fargafimees no tulfchahm muzzahm; „tulfchas muzjos mehds fkanneht," dauds sohla un nemmahs, bet neeku padarra. „Peh; to muzzina ohsch, kas tur eeleets bijis;" fur meddus bijis, tur pirksti liby: falbas mehles wilko gan; fur taufi bijuschi, tur swahski aptraipiti, jo zuhkas dublès wahrtahs; fur peens, tur flahbst: nepluzzinati trauki!

Labs fainneeks allasch peh; sawahm muzzinafahm luhk-ohs, nei „ar dahrgu wihnu par drils muzzu peeles," nei aismirsihs „stihpas usdšibt, kad jouni wihni eesahk rihkt," jo par wehlu buhs to darriht, kad wihns jau pa semmi istezejis. Tadcht, mihs fainneeki, esseet prahrtigi ar pee-leefchanu un ar stihposchanu, jo arri nederr, „muzzi dibbeni isdausht" — un wiss buhtu pagallam! —

F—d.

Masums un leelums.

Wissi leelumi nahk no masumeem. Dauds uhden-pilleni dohd esaru, dauds smiltschu graudini dohd kalnu, dauds grafchi dohd kapitalu. Waj tas panahks to leelumu, kas to masumu tur par neeku? Iddeenu weenu graf-firi paipkehht waj nopelnihht, zil tas istaisa par gaddu, zil eeksch 10 gaddeem? Iddeenu weenu pusestundu preeksch negohdigeem darbeem patehcht, zil grehki tad fanahks eeksch 10 gaddeem? Zits fakka: „Weenu re s nau nekas!" Bet kad welns zilweku tik papreeksch dabbu fert pee weena matta, tad wihsch to jo ahtri pawissam urr sawds nag-gòs. Tapeh; no masuma nahk leelums, tikpat pee lab-buma, zil pee slkuma.

F...i.

Swittantes.

Zaur Latw. aw. apgabdataja kungu G. Bierhuff preeksch Zggauussem me s baddazeetejeem riktigi esmu fonehmas

no Mas-Bonemann deenestueejeem	10 rubl.	—	kap. f.
no Debbeles mahz. Johanna-John	1	20	„
no Tadaiku pagasta	9	50½	„
no Slohtas un Dubbeltu draudses	69	97	„
pawissam		90 rubl	67½ kap. f.

Rihgà, tanni 23. Mai 1868.

Labs Rihgas komitejas wahrdà, kas gahda par Zggauussem-me s badda atweeglinaschanu:

Generalsuperdente: Dr. A. Christiani.

Latw. awischi apgabdataja kungu G. Bierhuff bes teem 300 rubkeem, to wiasch libds schim us Pianssemmi aifsuhthjis zaur Westberg kungu, man schodeen wehl preeksch baddazeetejeem Pianssem irr nodewis 18 rubl. 96 kap. f.

Rihgà, tanni 23. Mai 1868.

Generalsuperdente: Dr. A. Christiani.

Preeksch baddazeetejeem

Zggauussemme pee manim wehl nodewuschi: 63) Andrejs St. 1 rubl., 64) Krohna-Dsirzeemas pagasta wezzakajs R. Jannjohn 34 rubl., to sawa pagasta falassijis un fo Gauschte kungu man nodewa tanni 23. Mai. — Libds schim pawissam 124 rubl. 67½ kap. f. — Augschà lassama swittante kahda, ka es no schihs naudas jau esmu aifsuhthjis 90 rubl. 67½ kap. — Ta dahwana, fo Dsirzeemas pagastis man aifsuhthjis, man tikka no-dohsta, kad to zittu naudu jau biju aifsuhthjis.

Latw. Aw. apgabdataja.

Preeksch baddazeetejeem

pee man eemakfaja Ruzzawas draudse zaur sawu malzitaju 2 rubl. 20 kap., pawissam atkal no jauna eemakfati 12 rubl. 20 kap.

Janischwisti.

Wisjaunafahs sinas.

No **Peterburgas**, 30. Mai. Kreemu awises „Golos“ raksta, ka ministereu-komiteja tanni 29. Mai par to Nikolai eisenbahnes pahrdohschannu nu pehdigi nospreeduse un ta eisenbahne itts atdohyta Mastkawas beedribat.

No **Wladimires**, 30. Mai. Pa telegraft sinno, ka no ta klostera Bogulubfka islaupitti pawiffam 15,827 rubl. naudas. Weenu Bogulubfkas semneeku pee schi laupischanas darba dohma par wainigu; jo tabs ahmeschanas pret wiina irr gan deewagan leelas.

No **Drenburgas**, 28. Mai. Pehz ta, kad Bulharas eedfihwotaji bij dabhujschi sinu, ka Samarlanda atdohyta Kreeweem. wiini pee general-ajutanta Kaufmann aistlejuschi suhtitu pulku, kas lai itteizohit wiinu semmigu pasemmibu talabb', ka sabaidjuschees dohmajusch, ka Kreemu pulks wiineem to uhdens wadischanas skunsi ne-ispohita.

No **Hamburgas**, 30. (11. Juni). Hamburgas awises no Belgrades neff telegrafes sinu, kas fakka, ka sifiam Michael trihs zilweki uskritusch, un wiinu nahwigi eewainojusch. Stary laudihm iszehlees leels nemeers. Tas flepkawa irr fakerts;

effohit kahds pahstfams wihs, wabrdä Madimannowitsch ar farweem dimi dehleem: wihsch par airuunu fakka, ka par famas familijas apwainotu gohdu zaur to gribbesis atreebtees.

No **Belgrades**, 29. Mai (10. Juni), nakti. Firts Michael irr nomirris, tapat arri wiina mahtes mahfas meita Anna Konstantinowitsch, kas pee wiina bijuse fahnds, kad tee flepkawas uskritusch; jo arri no weena schahwena nahwigi bijuse eewainota. Arri schihs prinzeffes meita, Kattrihne Konstantinowitsch, un firta pawaddoni, tas hauptmannis, ajutantis un fullainis tiklusch eewainoti. Te nu atkal fakka, ka tee flepkawas effohit trihs brahti Radowanowitsch. Weens no scheem irr fanemts zeel', bet tee zitti aisbehgusch; scho sakerto sipra zeetumä eestlusch.

No **Peñes**, 31. Mai (12. Juni), waktarä. Prinzis Napoleons tohp gaidihs schury atnahkohit. Samu wirms nodohmatu aifreijoschannu us Konstantinopeli, wihsch ta notifikuma deht Belgradä taggad pawiffam atmettis.

Latio. aw. apgahdatajs: **Gotthard Bierhoff.**

Sluddinaschanas.

Zaur scho sluddinaschannu schē tohp sinams darrihts, ka eefsch ta appatsch Sehpits mirspilsteefas un Zann-Zelgawas aprinka buhdanu **dfimtsmuischu Wahrenbrof**, pehz gubernijas waldischanas wehleschanas, no schi laika arween us preefsch ifgaddus tanni **5. Juni, 10. Augustä un 21. Septemeri** weens

gadda tirgus

taps noturrechts.

Wahrenbrof, tanni 10. Mai 1868.

Muischas pahrdohschana.

Zlustes aprinki tohp muischas pahrdohstas, kas 29 werstes no Dinaburgas pilsehta un 6 libdi 7 werstes tahku no dfellesszehta. Klachtakas sinas doho Kursemnes gubernijas awischu redakzija.

Tas appatschraftshts presidents no Kursemnes tohpschannas beedribas, par weepildu tabs sluddischannas deht tabs us 13. f. m. noliktas dahwanu idallischannas par audsinateem semneeku darba sirgeem, schē sinannu darva: ka pehz augstaka preefschraftja tik par ehreleem un sehwehm ween, bet ne par isruhniteem sirgeem te dahwanas taps dohtas.

Presidente **v. Kummel.**

Weens pagasta-teefas skrihwertis, kas sawu amnatu labbi saproht un kam irr labbas usrahdischannas, melle weetu un irr japeeprafra Rihgä, Gagenskafnä, Dfulewig nammä Nr. 6. pee Zama.

Ahtri jahuhdamas un swihdoschas eljes pehrwes un firuiffi, ka arri lohgu glahhi pahrdohd

Joseph Frank, Weepaja, schefschram pretim Wahzu basnijai.

Kursemnes bischulohpschannas beedriba tanni **14. Juni** pehz pusdeenas pulsten 5. gimnasijas sabli sehdeschannu turrehs, pee ta wiffi beedribas lohzehti un wiffi bischulohpschannas draugi tohp luhgti fewi kas pulzinatees.

Tanni 29. Mai no gannibahnu paklibduse weena gaischi farkana gohws ar baltu blesfi peere un weens rags nomefts, kas par to gohwi skaidru sinu wart doht. dabhu **5 rubl. f.** pateizibas nandu. Lai peeteizahs Zelgawä, Pestew eelä Nr. 6, Mamonow nammä.

Dahrfa-schkippeles us wiffadu mohdi, Dittmara **dahrfa-cerohtschus, ehrgta-arklus** un **kahystawas** usdabwina ta engeltschu magafihne no **N. Th. Thies,** Rihgä.

Labbibas un prezju tirgus Rihgä, tanni 1. Juni un Weepaja tanni 4. Mai 1868 gaddä.

Maffaja par:	Rihgä.		Weepaja.		Maffaja par:	Rihgä.		Weepaja.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu .	4	—	4	—	1/3 Tschetw. (1 puhru) kartuffeli .	—	—	2	—
1/3 " (1 ") fweefchu .	5	—	6	—	1/2 puddu (20 mahrz.) dfelless .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") meefchu .	3	20	3	30	1/2 " (20 ") tabafa .	1	25	2	—
1/3 " (1 ") ausu .	1	85	1	75	1/2 " (20 ") schfihstu appinu .	—	—	7	—
1/3 " (1 ") firau .	6	—	—	—	1/2 " (20 ") krohna linnu .	2	35	2	80
1/3 " (1 ") rupju rudsu miltu .	4	—	4	25	1/2 " (20 ") bralka linnu .	1	40	1	50
1/3 " (1 ") bishdeletu .	5	50	5	50	1 muzzu linnu fehllu .	—	—	8	—
1/3 " (1 ") fweefchu milt. .	6	50	7	50	1 " fitku .	11 1/2	—	12	—
1/3 " (1 ") meefchu putraimu .	4	75	5	80	10 puddu farkanas fahls .	6	—	—	—
10 puddu (1 birkawu) feena .	4	—	3	—	10 " baltas rupjas fahls .	5	85	7	—
1/2 " (20 mahrz.) fweefta .	5	—	4	50	10 " smalkas fahls .	5	85	6	50

No zensures atwehlehts. Zelgawä, 3. Juni 1868. Nr. 60.

Druklahts pee J. W. Steffenhagen un dehta. (Te klacht peesiffums: **Basnijas un skohlas sinas.**)

Basnizas un skohlas sinna.

Weens Kungē, weena tizziba, weena kristiba.

Nahditajs: No Birschumuischas. Kas no Nahzaretēs warr labba nahkt!

No Birschumuischas.

Par basnizas 300 gaddu peeminnas swebtkleem.

Wissahm derrigahm eerikteschanahm us tautu labklahschanu un apgaismoschanu, irr saws eesahkums, jeb tā fakloht sawa dsimischanas deena, ko ikweena mahzita tauta labpraht peeminn, un ja ne ilgaddōs, tomehr ik par 25 un 100 gaddeem swebhti. Tahdus leelus peeminnas swebtkus 1840. gaddā wissas mahzitas tautas swebhtija, peeminndami Zahni Guttenbergu, kas 1440. gaddā isdohmaja grahmatu druffu. Tanni gaddā 1817 effam swebhtijuschī peeminnas swebtkus sawai atjaunotai skaidrai tizzibai. Zerrejū, ka muhsu Kurfemneeki schogadd 30. Augustā swebhtihš sawas brihwibas 50 gaddu swebtkus; jo peeminnetā datumā 1818 tas Deewa meerā duffedams Keisars Aleksanders I. bij atbrauzis us Jelgawu, un pats buhdams Annas basnizā pawehleja sluddinaht Latweeschēem brihwibu, kas nogrunteta us likkumeem. Samā laikā, kad buhs gaddi aistezejuschi, tad tahš 3 Baltiskahs gubernijas swebhtihš lihgsimus peeminnas swebtkus sawai pilnigai brihwibai, ko Keisara Aleksanders II. schehlastiba dahwinajusi tanni 19. Februari 1866, Baltisku guberniju semneekēem eedohdama rohkā Pagasta likkumus. Un tā kā wissai tautai lohpa irr sawas peeminnas, kas wissus winnas lohzeklus aisteel, tāpat atkal ikweenai draudsei, nowaddam jeb pagastam irr sawas ihpachas peeminnas, kas ihstēni us scho ween simejāhs, un ja nebuhtu neko zittu peeminneht, tā tomehr irr ta eeschānahs weeta, kur muhs kristija un pee Deewa galda eeswebhtija, prohti draudšes Deewa nams, jeb basniza.

Krohna-Birschumuischas draudsei, no pirma galla skaitoht, taggad irr jau trescha basniza. Patti pirma basniza irr stahwejusi lahduš 400 sohkus no muischas ruhmes pret seemekeem, Pohdwahsuppites labbajā krasā, 1½ wertes no basnizas krohga.

Preekšč wairak ne kā 40 gaddeem atpakkat lahds 80 gaddu wezš firmgahwis sinnaja stahstihht par scho basnizu, runnadams daschadas sinnas no wezzeem laikēem, ko jaunš buhdams no wezakeem dsudejis, ka tonni laikā, kad tē basnizu buhwejuschi, irr pastahwejuschi leeli meschi lihds pat Birschumuischai, kur taggad wispahre muischas lauki un kur starp zitteem mescha putneem un swebreem arri lahtschi bijuschī useetami. Pirma basniza effoht bijusi buhweta no lohkeem ar masu tohrni un salmu juntu. Schinni basnizas juntā ugguns spruzzis wallā, pee schi ugguns grehka notizzis leelš brihnumš. Jo kad leefmas aisgrahbuschas tohrni, tad basnizas swans pats no

fewis fahzis swanniht un tad nokrittis semmē. Kad ugguns weeta bijusi isdsehsta, tad swans, ko pa pelneem deewēgan mellejuschi, nebijis atrohnams. Kad wehlahk grihbejuschi zelt jaunū basnizu, tad gaddijees lahdam swebneekam pasubdufcho swannu useet augfchpuff sudmalahm, Pohdwahšes uppitē gullofchu, pret paschu basnizas krohgu. Basniza effoht talabb' nodeggusi, ka ta bijusi buhweta tahdā weeta, kur tai nebij stahweht, tapehš swans aispeldejis no sawas nepatihkamas weetas pret straumi zaur brihwfluhschahm un noguldinajees pret to weetu, kur jaunai basnizai nowehlehts stahweht. Tad jau zittadi newarrejis buht, ka jaunū basnizu nedrihksteja wairš buhweht us wezzu fundamenti, bet — pee krohga. Tahds brihnuma stahstis wehl preekšč wairak ne kā 40 gaddeem bij lauschu muttē, par ko schi laikā pa-audsitei irr ko pafmeetees. Jo tumšiba irr weenota ar mahautizzibu un isdohmateem brihnumeem. Tai ohtrai basnizai bij tohrna wiršgallā no dselses blekka usspraušta wehjasahne (wehjasarrogs) ar to gadda skaitli 1731, kas to gaddu nosihmeja, kur schi kohla basnizina bij buhweta. Wezza kanzele, ko wehl schodeen warr redseht noliktu taggadejas basnizas preekščnammā, israhda, ka ta irr isnemta no pirmejas basnizas, jo tur stahw usrakstihš gadda skaitlis: „1683 J. Styler Diggēnajes un Birschudraudses mahzitajs.“ — Basnizas swannu irr dahwinajusi Kurfemmes herzogene Anna 1570. gaddā.

Ikwēen schēe trihs wezzi leezineeki, wehjarrogs, tohrna swans un kanzele ar saweem raksteem no pagahjuscheem gaddusimteneem mums isdohd mas sinnas par schihs draudšes basnizas leetahm; jo mahzitaja muischā irr trihs reis nodeggusi, prohti 1761., 1789. un 1856. gaddā. Wissas basnizas grahmatas lihds 1789. gaddam un arri daschas zittas 1856. gaddā irr fadegguschas.

Bet weens no teem trim wezzu laiku leezineekēem, ta tohrna fahne, ar sawu gadda skaitli 1731, mohdinaja Birschschus 1831. gaddā swebhtihht sawas mihsas wezžas basnizinas simtgaddu peeminnas swebtkus, lihds ar aismigguscha wezza mahzitaja Lundberga 25 gaddu ammata-swebtkēem. Tobrihd bijahm fataisjuschees ar lihgsimahm sirdihm slawu atneht tam kungu Kungam, bet patti swebtku deena pahwehrtijāhs no zerretas lihgsnibas par behdu deenu. Draudšes gannu Deews bij peemellejis ar grubtahm behdahm. Nihna breešmiga kohlera sehrga pirmreis eelausdamees muhsu gubernijās plohšdamees pa Mihgu, bij aisgrahbusi arri mahzitaja wezako dehu, kas gimnastijā mahzijāhs. Schi behdu sinna mas deenu eepreekšč bij sagrahbusi mahzitaja lehwa-sirdi, kas tanni deenā ar affarahm sluddinaja Deewa wahredus, un arri zitteem draudšes lohzeekēem nopilleja dascha affarina.

Rohka basnizina pahrlaidusi somus 100 gaddus, tohrniti ar swannu wairis nespehja nest. Swannoht tohrnitis schkobbijahs un draudeja apgahstees. Te nu zits padohms ne-atliffa, ne ka tohrni nojaukt, swannu nozelt semme un to nolikt basnizas preekschnamma, kas notiffa 1839. gadda, kur wiina skannu nedabbujahm dsirdeht libds Juni mehnesim 1841. Ta waina bij, ka laigan 2 gaddi nopuhlejamees, bet newarrejahm un newarrejahm fadabbuht tohs wajadsigohs fchetrus balkugallus, ko eerakt semme, pee ka peefahrt swannu. Kad pahrgabja 2 gaddi, tad peegabja nohte, kur bes swanna newarreja istift, tad atraddahs arri tee wajadsigee stubburi, ko pee basnizas eerakka un swannu eefahra. Swans ilgu laiku arpuhstees, taggad pazelts gaisa, pasluddinaja ar sawu warra mutti, ka scheit neweenam nau paleekama weeta, jo swannija — mirronim.

Kad wezzas basnizinas seenas jau isschkeebuschahs no sijahm, bij gattawas us bruffchanu, tad augsts krohnis pawehleja jaunu basnizu zelt no afminu muhra un nowehleja us scho darbu 6000 rubulus. 1844. gadda liffa jaunam Deewa nammam grunts afmini, un us grunts afmina eemuhreja blekka lahdi, kur bij eelikti eefcha raksti un daschadi fudraba un warra nandas gabbali, stary scheem zitti no Keisaru Nikolai I., Aleksandera I., Bahwila I. un no Keisarenes Katrines II. laikeem raddahs. Slarja gadda, kur no waffaras widdus libds wehlam ruddenim leetus ildeenas, ka ar spanneem gahla, darbs bij eefabtes. Bet nu usnahza draudsei grubri peemellefchanas laiki. Libds pawassarai 1845 isprahga Birschu draudsei pulks sirgu, wiffas aitas un gondrihs wiffi leeli lohpi. Kad skahdi aprehenaja sirgu tik us 20, leelu lohpu us 10 un shtus lohpus 1 libds 2 rubl. gabbala, tad pee 120 fainneekem atraddahs skahdes wehrtiba no gondrihs 20,000 rubl. Tas bij pats pirmajs nelaimes eefabkums. Trihs gaddus no weetas 1845, 1846 un 1847 maj auglus mantoja no laukeem. Veela pildita magafihne bij ihehta. Saimneekem muishas stiggas jadsenn, lohpi un sirgi iskrituschu, arrohdi tukfchi, bij waj grihb waj negrihb jakriht parraddas. Zitti fainneeki atfazzija sawahm mahjahm, nespehdami tahs walidht, zittas mahjas skahweja pa gaddeem bes fainneeka, tapehz ka nebij neweens, kas tahs nemm. Saime jaturr, gahjeji jajuhta, bet kur uemt, ko pascham mutte bahst. ko saimei deht un ka to atlohnicht?! — Pee wisseem scheem gruchtumeem peenahza nu wehl tas leelajs darbs pee jaunas basnizas zelschanas. Ak, tee bij grucht, grucht laiki, tik grucht ka zittas weetas daschi zitti sawu tizzibu pahrdewuschu pret eefohlitu, bet wehl ne-eemantoru labbumu!

Bet jebichu grucht bij zeeht, tomehr wehl neweens badda nahwe nenomitra, ka to taggad dsird Biannu semme, Zggaunods un daschahs gubernijas Kreewufemmé. Beidsiht Deews atwehra sawu baggatu rohku. Pehz pahzjeehtem 4 ne-augligeem gaddeem, bij 1848 lohti augligs gads un libds ta gadda ruddenim jaunajs Deewa nome arri bij gattawas, ta ka 26. Septembri to eefwehtija.

Tee bij jauki basnizas swehtki! — Par 5 gaddeem, ja Deews lifs peedshwoht, warefim 25 gaddu eefwehtifchanas peeminu swehticht sawai basnizai, ja ween libds tam laikam nesagahsisees, jo tohrnis fehichahs par dauds, fehdamees schkirahs no ehkas un basnizas seenas schkelt un druppina.

Birschu un Sallas draudschm irr weens pats mahzitajs; tad basnizas sinnas nenems par faunu, kad arri par Sallas basnizu, tik zil par to raksti teiz, sche peeleeku klah. Ka Sallas draudsei jau 16. gaddusimteni irr bijusi sawa ihpascha basniza, par to irr useeti raksti no 23. Februara 1596, kur basnizas pahrmellefchanas protokolle eerakstiti schee wahrdi: „Kad arri Sallas muishas basniza eenaidneeku laika irr isphsita, tad irr nolikt, ka preeksch Sallaneefcheem buhs buhweht jaunu basnizu; bet papreeksch buhs ismekleht derrigu weetu, kur to buhs zelt.

Taggad Sallas draudses krohna basniza irr ta Behtera basniza Zehkabstatta. Wiinu eefahza zelt 1767. gadda. Kad 1769 Zehkabstatta pa leelakai dalkai no degga, tad basnizas buhweschana bij ja-atzell us preekschu. 1780. gadda atbrauzu Kurfemmes herzogs no Selgawas us nodegguschu Zehkabstattu un apfohlija palihgu pee basnizas usbuhweschanas. Jau arri kontraktu noslehdi us scho darbu, bet Zehkabstattas eefshwotaji, phsiti zaur ugguns-leesmahm, nespehja to darbu dsiht us preekschu. Kad 1795. gadda Kurfemme padenahs sem Kreewu Keisara waldischanas, tad Sallas basniza nodegga un krohnim bij zelt jaunu basnizu. Danni laika Zehkabstattas Gwangeliska Luttera draudse to eefabtku basnizu, prohti tahs uswestahs muhra seenas libds juntam, atwehleja krohnim ar to salihkchanu, lai arri wiinau irr dalka pee schihs basnizas, kur ta warr fanabht Deewam kalpoht. Krohnis liffa to eefabtku basnizu ar sawu nau du un darba spehku pabeigt, ta ka to warreja eefwehticht 1807. gadda. Pee schihs basnizas zelschanas tee meisteer bij ka ar zimdeem strahdajuschu; jo 1826 weenreis. 1842 ohtreih schis nams bij islohpams un 1863 no jauna pahrbuhwejam. Pee Gwangeliskahm Lutteru basnijahm tohrnu spizges irr puschkotas waj ar Behtera aisleegschanas shmi, prohti gaili un lehdi, waj ar krusu; bet Zehkabstattas pirmejas basnizas tohrna galla no 1807. gadda bij redsams dirgalwains ehrglis! Taggad schim weeta irr krusa. Paschas pirmas ehrgels buhwaja ehrgelumeisteris Buchert 1828 preeksch Birschu un 1830 preeksch Sallas basnizas.

Wehl ihsti sawada eerikleschana irr pee scho abbeju draudschu aplohpshchanahm. Kad nolikta wihse mahzitajs diwi swehtdeenas no weetas aplohpj Birschu draudsi, tad Sallas basniza Zehkabstatta irr aisslehgt, un kad ikrescha swehtdeenâ Sallas un Zehkabstattas draudsi lohpi, tad Birschu basniza skahw aisslehgt, tapehz ka pee abbejahm basnijahm tik weens pats kesteris, kas arri ehrgelneeks irr. Pehdejs gaddas kesteris irr peenehmis palihgu, kas apdeene iswehdeenahm Sallas un Zehkabstattas basnizu; tad nu gon us kahdu laiku abbas basnizas isweht-

Deenas stahw atwehru, un newarr wis schehlotees, ka basnizas buhtu tukfchas. So tee, kas Deewa wahrdu mihto, tee atnahk gandribs iffatrá swebtdeená us basnizu, weenalga waj mahzitajs Deewa wahrduš sluddina, waj kesteris spreddiki preekschâ laffa. Gan wehl netrubhst arri pee mums tahdu, kam tas wahrds no ta krusa irr gekkiba; bet irr arri sabba dalka tahdu draudses lohjektu, kam tas wahrds irr weens Deewa spehks.

Irr notizis zittás draudses, fur par kahdeem 20 gaddeem atpakkat basniza stahweja gandribs tukfcha un pagosta teefahm lautini ar dšibchanu bija jadsenn us basnizu. Waj tee, kas tá ar warru fadsibti, eedami no basnizas us mahjahm, aineffa lihds kahdu gaismas starrinu sawam garram, to Deews ween sinn! Kad nu wehl muhsu deenás atrohnahs draudses, kas wehl nau apgaismotas ar Deewa garu un nau eeflditas eefsch křistigu braktu miblestibas sawá starpá, jehschu tas skaidrajs Deewa wahrds jau pa 3 gaddusinteneem tohp sluddinahs un ihpafchi pehdejós gaddós zaur skohlalm pee tautas apgaismoschonas daudi strahdahs, tad jau warram paschi nojehgt, kahdá dšillá prahta tumšibá bij eegrimmufchi muhsu wezzu weztehwi.

Irr atrohnahs grahmatá rakstihš, ka 1589 un 1590 weens mahzihš wirš, kam wahrds Johān Dāvid Wunderer, no Wahzemmes reisojis pa Dahnus, Sweedru- un Kreewusemni. Widsemnē un Kursemnē wusch ušlawejees, gribbedamš cepashtees ar Latweeschu dšibwi un eerashahm. Winna sinas par Latweescheem, preeksch 300 gaddeem skann tá: „Kad Latweeschi gribb aprakt mirroni, tad tee to nolcek sem galda, pee ka paschi ehd un meelohahs un dšere. Tahš atleekas no ehdeena un dšehreena tee mett un lei mirronim wiršū, us to runnadam: „Nem, ehd un dšere, tas tew peederr!“ Tad tee to mirroni aineff mešhá, eeleeť dohbē un peeleeť winnam klahť žirwi, 2 wehřdini naudas, gabbalu maišes un masu enkurinu allus. Tee irr zeetřrdigi laudis, wišfi wehrgu kahetá un nišni pagani. Winnu starpá irr, kas pecluhđi fauli, mehneš un swaigšnes, luplus kofkus un mirronuš. No auguma tee irr leeli un plezzigi, bet beedewigi laudis. Tee žitš zittam ne-ustizzahš, leela dalka no winneem irr burwibá eemahžiti, tee mahť pahrewhřstees par wilku, kalli un nakřihm tee us krukkeem pa gaisu jahj, tee proht křuffu taišht un ar welleem danžohť.“

Tē jadohma, ka Wundererš tanni laiká buhs dširdejis Latweeschu leelishanohš, ka tee irr tahđi gudri laudis, kahđus žittur welti meklehš; jo schēe tiť gudri, ka tee mahť křuffu taišht, pa gaisu jahť un pahrewhřstees par wehřrem. Atrohnahš gon wehl muhsu laikós, ka dalschi žilweki pahrewhřstees mahť par plehšigeem wehřreem un par zuhřahm, bet, tē irr ta starpiba, ka wezzee Latweeschi nau sawu paganisku dabbu flehpufchi, bet ar to leelijušchees; bet taggad wehřš un zuhřal, kaut no kuras tautas, nemm par taunu, kad tohs pee ihšta wahrda sauz.

Bet fur ta, nu palikka basnizas peminnas swebtki? Lubřsu laštitajeem, lai nenemm par taunu, kad kahđs wahřdinhš wairahť laštamš, ne ká pee peeminnas swebtkēem waijadřigš.

L.....l.

(Alf preekschu beigums.)

Kas no Mahzaretēs warr labba nahť!

(Beigums.)

Gewehro wehl, laštitajs, ka šchim minnetam weetasgahdatajam bij „širma galwa.“ Laikam wusch sawá garrá muhschâ daudš reiš — waj nu pee fewiš job pee žitta — to bij peeredsejis pasaulē, ka ne retti peewillahš, zeredamš, ka no Mahzaretēs newarr nekas labš nahť, jeh ka daudš laudis labpraht mehđi luhkoht us Jerusalemi dohmadami „kas tad no Mahzaretēs labš warr nahť.“ Bet nepeewilšimees mehš — ihpafchi tahdá leetá, kas mums naidu maksá (un waj tad behřnu skohluschana nemaksa deewšgan!) pahřbaudišim labbi, waižafim ir žittam gudram, prahtigam žilwekam, kas to leetu pahřproht, arig no Mahzaretēs wehl kas labba newarretu nahť, prohti: waj draudses skohlmeiřteris muhsu behřnu newarretu mahžihť, jeh waj jau išmelta ta mahžibas akka muhsu skohlá? Ja tá irr, šinnamš tad nau wehřti, ko runnahť; jo akšs aklam želku newarr rahđihť. Bet nepahřbandiřis nedohma wiš, ka Jerusaleme ween warr buht kas labš, ka tur ween wišfa swebtiba miht. Wežžaki dalschi laikam fakka: „Ja, tur pilšehtá tiť un tiť daudš skohlmeiřteri mahža;“ wišni tadeht nodohđ sawu behřnu, lai mahžibá wehl wahju, pilšehta skohlá un žere, ka tur tam ká ar karroti eeleeš wišfadu gudribu. Skohlás nauđa buhtu išwarrama, bet koste jeh maišē un ruhme dahřgi maksá; diwi, tiřš jeh řšchetri gaddi tehws maksá un zeefch, ká žjabs; bet ilgal wairš ne-eešpehť makřahť, nemm tadeht dehlu iš skohlás; jaunellis pahřnahť — ne retti ar melneem, šmalkeem swahrkeem un plahneem ahđas žindeem un balto „bafřiti“ muttē, ko pilšehtá eemahžiješ walkahť jeh bruhkeht. Tehws dohma, deewšsinn ko wišfu nu dehls prohtoht; jo tam leels grahmatu pulks, gan Wahju, gan Kreewu, gan Latinišká un Franzišká wallodá, kas wiššas tehřmam brangu naidu maksajušchás; tehws — ká fakloht — žere, ka wišna dehls nu ešohť tas gudrajs pee gudrajeem; bet kas to dohs! Driřš dabbu sajušt, ka žemina řehřlabs, kas wiššus řehřš gaddus arri skohlá gabjis, bet pee draudses jauna skohlmeiřtera un tad wehl weenu gaddu žittur Kreewu wallodu jo grunťigi peemahžiješ klahť pee Wahju wallodas, ka tas to paschu prohtoht, ko wišna dehls kařřlis prohi. Ja, un par kařřta Latweeschu rakřtu wallodas-pratřeji allasch šmejahš, žiť falschi un šikti rakřšs un teikums; turpretti řehřlabs kad rakřta, tad eižohť, ká par laipu. Kas tad tas? Waj tad kařřta mahžiba nemaksa 10 reiš wairahť ne ká řehřlaba skohlá?! Jeh waj pilšehtá nebuhtu labbi mahžihť? Kas to warr teiť! Nu laikam tad kařřlis

bijis mahzibâ flinkâ, turpretti Zehkabs tschaklis? Tâ arri ne. Bet ta waina ta:

I. Kahlis wehl preefch augstabs skohlas pilnigi nebij sataisihis tadehl, ka nogahjis par mas sapratta; un

II. Kahlis tur nogahjis, daudi usfahka un mai pabeidsa, tadehl, ka tehws nelahwa (jeb nespehja wehleht) skohlas mahzibu lihdi gallam nobeigt.

Turpretti ar Zehkabu bij zittadi: ko winsch pee draudses skohlmeistera eefahka mahzitees, to winsch arri pabeidsa, prohti: gruntigi eemahzijas. Tâ tad nau brihnumâ, ka Zehkabs to paschu weetu warr ispidiht, ko Kahlis ispidâ un Kahlis ne druzziu labbat to ne-ispilda ne kâ Zehkabs.

Ne, mihli wezzati, kas juhs gribbat saweem behreem labbu skohlas mahzibu gahdaht, lai jums arri nau kupla rohziha, juhs nesteidsatees wis, sawus behrunus til drihs inemt no masahs skohlas, jeb tai gorrahim eet, bet walkajat labbi tahs masahs skohlas, eekam juhs us leelahm azzis mettat; sinnat: pilsehta 3 reis 3 tikpat isnah 9, kâ us semmehm, un us semmehm gudribu jeb dumjibu raksta ar teem pascheem bohstabeem un ar tik pat flakistu rohlas rakstu, kâ pilsehta, — un juhfu behrenam pascham jamahzias tikpat pilsehta, kâ us semmehm. Seleet winnam ne-elees ne tur, ne schè.

Newarr leegt: jo gudrahks tas meisteris, jo labbat tam mahzektim. Tadehl kais tehws gudri darrihs, ka sawu behrunu nedohd mahzibâ pee kaut kahda bruzzetta, kas skohlmeistera wahrdû nesdams, to saimo, bet kad dohd pee tahda, kas gruntigs meisteris skohlâ — kaut arri tikkai pagasta skohlmeisteris buhtu sauzams; jo gudrs meisteris nau ween tas, kas „daudi“ proht, bet tas, kas to, ko winsch proht, „labbi“ proht. Nebba tas ween labâ buhmeisteris, kas pillis buhwe, jeb nebba tas stellmateris ween labâ meisteris sauzams, kas karreetes un drofshas taifa! Mehâ jau to arri par labbu meisteri turram, kas ohres rattus un lammanas kohfchi un stipri taifa. Jeb waj tu dohma, ka tu buhtu gudri darrihs, kad tu sawu dehsu — ammatâ dohdams — nodohu pee pilsehta stellmateris, ja taws dehs wehl neproht, kâ nahkabs kihli notehst? Waj tu dohma, ka pilsehta gudrajs meisteris to warretu tuhdat bruhkht pee karreetes taifschanas? Al ne, winsch dabuhâ, ja to wehl neproht, papreefch fislus un gabbalus istehst un ulles dreijahst. To winsch it labbi jau mahjâ warreja eemahzitees, eekam us pilsehtu gahja. Sinnamâ par ammata mahzibu burscham gan nau jamakfa; bet par skohlas mahzibu gan jamakfa; jo ilgal skohlâ eet, jo wairahk makfas wajag. Tapehâ es fakku: jaunellis, kas nesapratigâ leelâ skohlâ aiseet un wiffas skohlas mahzi-

bas neproht pareisi apfert, tas tur pulkâ buhdams, ka peektajs rittens wekkahs un wezzaku sweedrus welti tehre, mas labbuma few krahdamees. Pawiffam negudri wehl tee wezzati darra, kas tad attal, leelâ skohlâ sawu behrunu eedewuschti, to „drihs“ nemm ahra. Tas man schkeet tapat, kâ kad nemahkoschajs stellmateris burschis, kas pirmos gaddos wehl nekahdu smalku darbu pee meistera nedabbuja strahdaht, jau attal eetu mahjâs. Waj tad nebuhtu labbat, ka winsch pee mahju stellmateris buhtu mahzitees ohres un raggus un lammanas taifst?! Tagg d winsch til drihs no pilsehta pahnahjis ne smalku, ne rupju darbu „pareisi“ neproht strahdaht. Tâ redsam arri, mihli lassitaji, pee tahdeem jaunelkeem, kas nemahkoschi aigahja leelâ skohlâ un tur, tâ fakloht, til zauri isskrehjuschi t. i. ihfu laiku palikkuschti, pahnahk mahjâ, neko gruntigi nau eemahzijas ne wahzifli, ne kreewifli, ne latwifli; un kad tehws usdohd ko aprehknaht, tad zits gandrihs no galwas drihsak iskrehkna ne kâ dehsinsch us tahfeles to spehâ isdibbinaht. To wainu mehâ sinnam: jaunellis bes wajadfigas, pilnigas preefchmahzibas us augsto skohlu bij aigahjis un tur daudi usfahka un mai pabeidsa.

Gan augstabs skohlas labbi prohtu zeenicht un preezajohs par katru jaunelli, kas til laimigs, ka ir tur dabbu mahzitees; bet kad lautineem, kas nau turriigi, tanni leelâ missejahs, ka tee dohma: nodewu Kahlis jeb Janzi augstâ skohlâ, nu jau gudribu karrotehm eestrehbs, ko tad pee muhsu skohlmeistera eemahzitees: tad firds man schp to redsoht. Tadeht schè sawu padohmu isteidsams, scho rakstu laudis laischu. Lai walka leelahs skohlas, bet sawâ laikâ.

Bet wehl teem, kas mehds sazizht: „Kas no Mahzaretis warr labba nahkt,“ ussauzu: „Mahz un luhko!“ Luhko wissaplahrt, tizzu, ir pee saweem pasihstameem atraddisi pars drihs ween kahdu jaunelli jeb wihru, kas pehâ sawas skohlas mahzibas gan ir Mahzaretis, bet Jerusalemneekam warr gohdam blakku stahweht.

Weidsiht wisseem jaunelkeem ar Wahzu dseefmineeka Goetha wahrdeem ussauzu:

Gij paklausi, ko tew teizu,
Walka sawas jaunâs deenas,
Mahzees laikâ gudrahks tapt!
Simi: Laines leelâ swarrâ
Mehle rett' us weetas stahw:

Tew buhs kahpt jeb semmè flibht,
Waldiht — jeb par kalpu kluht,
Winneht jeb ar' paspehleht,
Zeesi jeb arri gawileht,
Ahmaram jeb laktai buht!

Ghr. Schönberg.

Latw. awischu apgaddatajs: Gotthard Bierhoff.